

37.

ACC. N:R M. 16490:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Staffan Mörling
Härad: ..... Berättare: Matte Brandt, Lund
Socken: Lunds stad Berättarens yrke: skolvaktmästare
Uppteckningsår: 1964 Född år 1904 i Lund

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner I
s. 1-4.

Lu F 126

Skriv endast på denna sida.

37.

ACC. N:R M. 16490: /.

1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Min far var från Skonberg, han var född den 5/8 1881. Mor var från Kyrkheddinge. De var anställda på Sankt Lars. Jag föddes här i Lund 5/2 1904. Mina föräldrar bosatte sig i Nya stan med en gång; det var inga andra lägenheter att få för deras inkomstförhållanden.

Trädgårdsgatan 8 bodde vi på. Lägenheten var ett rum och kök. Vi sov i både köket och rummet. I rummet fanns soffa och säng, några stolar, byråar och spis. All inredning var köpt ny i Lund. Fotografier var det på väggarna, av föräldrarna och konfirmations och militärkort.

Fyra familjer bodde på första våningen. På övre våningen var där enkelrum med pensionärer eller andra ensamboende. Sådana som hade hemarbete bodde där också. Vi 'umgicks' inte i samma hus, men man träffades ju på gården.

Ett hökeri fanns det i huset. Det var elva hökerier i den stadsdelen.

På lördagskvällarna sommartid var en del familjer i kolonierna, både vuxna och barn. Andra spelade kort och söp lördagseftermiddan och söndag förmiddag, och andra hade arbete. Handskmakarna, de hade det väldigt dåligt, de hade mycket ofta extraarbete som biografvaktmästare och biografmaskinister. Den siste av dem är ännu vaktmästare nere på Regina.

Ungdomen gick ju till Folkets Park, så folket man träffade var ju från hela stan. Midsemmarafton och några helger fram var det dans på gårdarna kring majstång. Alla gårdar som var så stora, att de kunde ha majstång hade. Men det var mest ungdom på en femton år som dansade där. Folk var inte så berusade på dans, för de hade inte så mycket pengar. Var där någon i Folkets Park som bråkade, så åkte han ut med en gång. Där gick ju ordföranden och hela föreningen och vaktade förutom poliserna. Och det blev parkförbud för den som hade bråkat.

ACC. N:R M. 16490:2.

Gårdsdanserna fick inte hålla på längre än till tio.

Till Folkets park gick vi i större sällskap. Men på hemvägen, då hade man ju fått sällskap.

1914-1923 var de värsta åren. Man var på nödhjälpsarbete. 2:50 om dagen fick man, och då kostade maten två kronor, så det blev femtio öre över.

Fackföreningarna ordnade söndagar morgonturer med matkorgar till Folkets Park. Att man var med på utflyktstågen till Bökeberg hände nästan aldrig, folk var för fattiga till det. Många hade söndagskostymen på stampen. Där var det 6% ränta. Jag vet, det gällde ju att när någon inom fackföreningen hade dött så skulle kamraterna sluta upp vid begravningen. Den som inte kom skulle böta en krona till föreningen. Men jag fick sluta att kräva ut de där böterna, för jag visste ju att folk inte kunde komma; de hade kostymen på stampen.

Både männen och hustrurna arbetade vanligen på Bindgarnsfabriken; det fanns barnkrubba i Korsgatan.

När barnen slutade skolan, vid tolv år, blev de springpojkar och springflickor och sådant. Pengarna som de tjänade tog föräldrarna hand om. Barnen uppfostrades strängt. Det var stryk för allting, fast det bara rörde sig om bagateller.

Poliserna var gamla hederliga kvarterspoliser, de bara gick och gick. De var plattfotade och hade egentligen svårt för att gå. Man visste när polisen kom. Så då stod vi nere vid Församlingshemmet och gjorde nästan ingenting. Men när han gått var vi in i fruktträdgården på andra sidan gatan, där som nu är nationshus, där var stora trädgårdar då. Men det var ju bara en kort tid på hösten det var så.

Nej, poliserna retades vi aldrig med; de var oförargliga. Men det fanns ju en del original. Lumpsamlare Fischbein, när han kom var ungarna i

ACC. N:R M. 46490:3.

3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

lång rad efter. Och likaså med en som gick till ett löst fruntimmer.

Nya Stan hyste fattigaste delen av stadens befolkning. Det var hygieniskt bättre i de andra stadsdelarna. Järnarbetare, judar, byggnadsarbetare, hantlangare och skomakare bodde i Nya Stan. Men det fanns en urmakare också, August Andersson, och andra som hade det bättre ställt var toffelmakare och byggnadssnickare. De var husägare.

Man hade ingen kontakt med folk i andra stadsdelar, och ingen flyttade till andra stadsdelar heller.

Men bara från Nya Stan utvandrade ett 30-tal personer till Amerika 1922-23.

I Nya stan var det egentligen inget religiöst folk. Ja, där bodde några frälsningssoldater; rätt vad det var söp de och hade sig och rätt vad det var blev de frälsningssoldater igen. Antagligen gick folk från Nya Stan inte till kyrkan.

Politik diskuterade man aldrig. Man intog en neutral hållning. Folk ville inte visa utåt att de var ekonomiskt beroende.

Den som engagerade sig fackligt fick en mycket utsatt ställning. Var-ken av arbetsgivare eller av många kamrater var han väl sedd. Det krånglades när kamraterna skulle betala sin kontingent.

Måltiderna äts morgon, middag och kväll. Salt sill och potatis var det jämt om kvällen. Samma om helgdagarna. I regel fick väl maten tysta munnen under måltiderna. Barnen, både pojkar och flickor, fick hjälpa till att diska och skala potatis. Men sedan, när barnen fått arbete, blev måltiderna inte gemensamma. Barnen fick då ta sig mat när de kunde, om det fanns något att ta.

Aldrig var en familj under sex personer, ofta var den 8-10 personer.

ACC. N:R M.16490:4.

Under kriget höll alla höns och kaniner. Då var poliserna stränga vid tullarna och skulle se vad man hade plöckat, om man hade stulit något från åkrarna.

Andra nöjen än dans ? Ja, vi gick ju på biograferna.

4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND